

Verdwenen in 1995

Frans Vanzielegheem

1 Stegelstraat

Deze woning van de familie Désiré Govaere stond in de Stegelstraat, eertijds ook, minder eerbiedig, "rue de Petrol" genaamd. Oorspronkelijk was het een tweewoonst. Door beschadiging bij luchtaanvallen en bombardementen gedurende de Eerste Wereldoorlog bleef er maar één woning overeind. Op dit perceel staat nu een statig appartementsgebouw.

2 Neerstraat

In de Neerstraat stond tot voor kort de schoenlapperij "t Leestje". Onlangs herschiep een verbouwing "t Leestje" tot schoonheidsinstituut "Femke" van Lieve De Poortere.

Het huidige schoonheidsinstituut was vroeger eigendom van de familie Wyffels tot in het begin van de tachtiger jaren. De gezusters Lia en Margriet Wyffels runden er hun leven lang een kruidenierswinkeltje in nummer 8. Het grote herenhuis met drie verdiepingen was de woonst. Hun broer was commissaris Michel Wyffels en hun vader August had ook al hetzelfde beroep. De familie Wyffels is uit Lichtervelde verdwenen.

Het stuk van de Neerstraat tussen de Statiestraat en de Zwanebeek heette vroeger de Drogenbroodstraat¹; het stuk van de beek naar de Markt, de Burg.

3 Wulleputstraat

Aan de Drieweg in de Wulleputstraat stond tegenover café “De Drieweg” de woning van bakker Louis Handsaeme. Zijn zoon Albert gekend als “Bertje” volgde hem als bakker op. Vele Lichterveldenaars herinneren zich Bertje nog die met zijn fiets, grote broodmand voorop gemonteerd in een metalen draagstel, zijn brood her en der uitreed.

¹ Deze benaming werd spottend gegeven omdat er in de negentiende eeuw nogal wat arbeiders woonden die werk hadden bij de aanleg van spoorlijnen in Lichtervelde, en daar slechts een droge boterham konden verdienen. - Nvdr.

De woning verdween voor de aanleg van de zuidelijke ring.

Het Heerlijke Renteboek van 1780 vermeldt op dezelfde plaats al een huis onder nummer 1275: *Martinus Mortaignie zuyd daerby een hofstede met een stuckxken landt, groot 1 gemete 1 lijn en 11 roeden*. Het stuk land zuidoost eronder kreeg de naam “betjens stuck”.

4 Art Deco in de statiestraat

Lichtervelde bezit uiteraard nog weinig panden met enige cultuurhistorische betekenis². In de Statiestraat verdween in 1995 zo'n huis. De woning waar eertijds notaris Verstraete woonde was er een in pure “Art Decostijl” (behalve de twee mansardes die er wellicht later zijn geplaatst).

Art Deco situeert zich tussen de twee wereldoorlogen, in het zogenaamde “Interbellum”. Geen enkel huis in Lichtervelde was van zo'n zeldzaam pure Art Deco. Zowel binnen als

² In Lichtervelde verdween voor verkavelingen eertijds het Sint-Rosaliabejaardenhuis, een mooi staaltje van neogothische stijl. Ook de kapel van het “oude mannenhuis” in de Statiestraat in neoclassicistische stijl werd in de jaren zestig gesloopt. Hopelijk blijft het typische stationsgebouw, eveneens in neoklassieke stijl uit de negentiende eeuw (met heel wat mooie details), overeind.

buiten was er één geheel van conceptie. De ijzeren voordeur was een verbluffend staaltje van puur vakmanschap met gestyleerde art decobloemen, veelal rozen.

Het marmer in de hal was Belgisch "Saint Remymarmer" dat in deze periode sterk gepromoot werd. Met de economische recessie van 1928 nog vers in het geheugen, trachtte men toen de Belgische economie en de typisch Belgische producten met alle middelen te steunen.

Meerdere huizen in Lichtervelde dateren uit dezelfde periode en hebben enigszins dezelfde stijl, zoals sommige in de Torhoutstraat (Decat - D'heedene, 1938) en enkele woningen in de toen pas aangelegde Astridlaan. Ook de versiering op de voormalige woning van Karel Van de Poele in de Statiestraat, is van dezelfde stijl. Maar op artistiek vlak kan of kon geen enkel Lichtervelds huis uit die periode de vergelijking doorstaan met de verdwenen notariskoning (in Brussel of Antwerpen zou het slopen van een dergelijk gebouw ondenkbaar geweest zijn).

Art Deco mag niet verward worden met Art Nouveau. Art Nouveau was een zwierige elegante bouwstijl van rond de eeuwwisseling, verwant aan de Jugendstil. Typisch waren de sensuele curven zowel in gevel- als vensterpartijen, die veel vakmanschap van de uitvoerende aannemers vereisten waardoor deze bouwstijl vrij duur uitviel en bijgevolg in de praktijk aan de rijke elite voorbehouden was.

In de Art Deco werden deze zwierige curven geruild voor veel geometrischer en kubistische architectuur. Vele rechte lijnen, veel eenvoudige volumes, rechthoekig rechthoekig, met summiere decoratie, streng gestileerde florale elementen en symmetrie. Art deco architectuur was letterlijk en figuurlijk een gepolierde en gestileerde façade. Art Deco uitte zich ook in meubilair, brandglas, behangpapier, eetservies enz.

Wellicht mag hetgeen voorafgaat, aanzetten tot even nadenken vooraleer naar de “grote middelen” gegrepen wordt ...

Heemkundige kring Karel Van de Poele